

Tentoonstelling: Van Dorps- naar Clusterschool

JAN OUT

De scholen in de Zuidbuurt

Oorspronkelijk waren er in Eemnes-Buiten en Eemnes-Binnen, beide afzonderlijke stadjes, twee schooltjes, die door de koster gehouden werden. De koster, die tevens dus schoolmeester was, had nog meer baantjes om aan een redelijk bestaan te komen. Hij was vaak ook doodgraver, en soms ook voorzanger, voorlezer in de kerk, klokkenluider en omroeper voor het dorpsbestuur.

Uit de tijd vóór de reformatie, die in Eemnes in 1580 werd doorgevoerd, zijn slechts weinig gegevens bekend. Toch weten we van Eemnes-Binnen wat meer, omdat er in 1568 een kerkelijke visitatie werd gehouden, waarbij ook naar het functioneren van de koster/schoolmeester en zijn school werd geïnformeerd.

Er zaten toen 34 kinderen op school, die les kregen in lezen, schrijven en zingen. Kennelijk was rekenen niet zo belangrijk: dat leerde je in de praktijk wel! Dat er in Eemnes-Buiten zeker een school was, blijkt uit gegevens van enkele jaren later, toen melding werd gemaakt van een door de Spanjaarden vernielde kerk, waardoor men in de school kerkte.

De reformatie bracht verandering in het onderwijs. De koster/schoolmeester moest van "gereformeerde huize" zijn (nu zouden we hervormd zeggen) en op school moest catechisatie gegeven worden en gebruik gemaakt van leerboeken, die door de kerk waren goedgekeurd.

Deze bepaling geeft ons de gelegenheid om de namen van de schoolmeesters in de komende eeuwen te leren kennen, want een nieuwe schoolmeester moest bij de classis een formulier tekenen, dat hij zich aan die Dordtse regeling (de 3 formulieren van Enigheid) zou houden!

Zo weten we, dat veel schoolmeesters het lang in een van de Eemnessen uithielden. Kampioen in Eemnes-Binnen was meester Gijsbert van Maanen, die in

Jan Out tijdens de opening van de tentoonstelling "Van Dorps- naar Clusterschool"

1778 kwam en in 1834 op 81-jarige leeftijd met pensioen ging. Hij had hier 53 jaar gewerkt. Hij genoot precies 5 maanden van zijn pensioen. Zijn opvolger, Gijsbert van Merkesteyn, werkte hier zelfs 54 jaar; daarbij zijn de jaren als hulponderwijzer bij zijn voorganger meegeteld. Bij zijn vertrek in 1886 werd de school, die overigens nog aan de Wakkerendijk 220-224 staat, opgeheven. Eemnes-Buiten had een school, die velen zich nog kunnen herinneren. Het voormalige Verenigingsgebouw aan de Kerkstraat, gebouwd in 1882, was vóór 1915 de school van Eemnes-Buiten. Later werd hier de Mariaschool, als katholieke jongensschool, gestart. Deze school zat hier twee jaar en werd in 1921 in een nieuw gebouw aan de huidige Roëll-laan gevestigd. Inmiddels waren er al twee andere scholen bijgekomen. In 1875 waren religieuzen, de zusters Franciscanessen van Heythuysen, begonnen met een bewaarschool voor kleuters (de latere Agneskleuterschool) en onderwijs aan de oudere meisjes (een taalschool, de H.Hartschool, en een naaischool). Enkele jaren later, in 1883 werd als tegenhanger van het katholiek onderwijs, gestart met een School met den Bijbel. Ds. Doornveld was daar de inspirator van. Toen de school stond, vertrok de dominee weer om elders opnieuw de scholenbouw voor protestantse kinderen te bevorderen.

Clusterschool

In 1963 besloot de gemeenteraad om Openbaar Onderwijs in te voeren, wat pas het geval was met de opening van de kleuterschool "Zwaan-Kleef-Aan" op 19 augustus 1968. Ondertussen werd aan de Raadhuislaan een Openbare Lagere School gebouwd. Deze school, De Zuidwend, was vanaf 12 augustus 1969 in gebruik en werd op 14 oktober daarop volgend officieel geopend.

De School met den Bijbel kwam een jaar later aan de Ploeglaan tot stand en kreeg de nieuwe naam: De Wegwijzer.

Alleen de Mariaschool, de derde school in de Zuidbuurt, bleef op de locatie Jhr. Roëll-laan met een kleuterschool naast de katholieke kerk. De wet op het basisonderwijs bevorderde de samenvoeging van kleuterscholen en lagere scholen. Omdat de samenvoeging niet op de locatie van de Mariaschool kon plaats vinden, werd deze school in 1991 ook verplaatst. Het Schoolpad was een goede plek om de samengevoegde basisschool te plaatsten.

Na enige tijd ontstond bij verschillende scholen opnieuw ruimtegebrek, omdat groei van het leerlingenaantal de plaatsing van noodgebouwen noodzakelijk maakte.

Om hier een oplossing voor te bieden werd het idee geboren om een gemeenschappelijk gebouw, een clusterschool, op een locatie in de Zuidbuurt neer te zetten. En zo geschiedde: dit schooljaar, op maandag 20 augustus 2007, werd deze school in het Vierkante Bosje in gebruik genomen. En tot veler verrassing waren er hier alweer twee noodgebouwtjes nodig om alle leerlingen te kunnen herbergen. Maar prognoses over de nabije toekomst geven het gemeentebestuur de geruststelling, dat het huidige gebouw voldoende capaciteit zal hebben om lange tijd te voldoen. De tijd zal het leren!

Voor allen, die deze geschiedenis van het onderwijs en de recente geschiedenis van de drie scholen, die samen in de clusterschool gevestigd zijn, nog eens willen bekijken, is de tentoonstelling "De scholen in de Zuidbuurt" in de Oudheidkamer. De ondertitel is: "Van Dorps- naar Clusterschool". Deze tentoonstelling wordt gehouden tot medio april 2008.

Foto-impresie van de opening

Foto's: Peter Scholte

